Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JEAN RICHARD DE LA TOUR
esitatud 26. jaanuaril 2023[1]

Kohtuasi C-640/21

SC Zes Zollner Electronic SRL
versus
Direcția Regională Vamală Cluj – Biroul Vamal de Frontieră Aeroport Cluj-Napoca

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Tribunalul Cluj (Cluji apellatsioonikohus, Rumeenia))

Eelotsusetaotlus – Tolliliit – Määrus (EL) nr 952/2013 – Vigane tollideklaratsioon – Tollis „haldusrikkumiseks“ kvalifitseeritud viga – Deklarandi võimalus karistuse vältimiseks oma viga parandada

I. Sissejuhatus

1. Käesolev eelotsusetaotlus on esitatud määruse (EL) nr 952/2013[2] artiklite 173 ja 174 tõlgendamise kohta.

2. Taotlus on esitatud Rumeenia ettevõtja SC Zes Zollner Electronic SRL (edaspidi „ZZE“) ja Direcția Regională Vamală Cluj – Biroul Vamal de Frontieră Aeroport Cluj-Napoca (Cluji maakonna tolliamet – Cluj-Napoca lennujaama piiripunkt, Rumeenia) vahelises kohtuvaidluses seoses viimase otsusega määrata ZZE-le trahv selle eest, et ta jättis 5000 elektroonilist integraallülitust tollikontrolli alt välja, ning nõuda selle kauba tolliväärtusele vastava summa tasumist koos imporditollimaksu ja muude tasumisele kuuluvate maksudega.

3. Täpsemalt tellis ZZE ühelt Šveitsi äriühingult kahes tellimuses kokku 10 000 elektroonilist integraallülitust. See äriühing esitas selleks samal päeval kaks eraldi arvet, kumbki 5000 tüki kohta ja summas 4950 eurot.

4. Paki vastuvõtmisel oma ruumides tuvastas ZZE, et selles oli 10 000 integraallülitust, samas kui Cluj-Napoca lennujaama piiripunktis oli deklareeritud nendest kahest arvest ainult ühe kaup, st 5000 elektroonilist integraallülitust.

5. ZZE esitas seega tollibüroole taotluse kõrvaldada tuvastatud puudus sellega, et toll teeb otsuse olukorra seadusega vastavusse viimise ja sellega seotud tollikohustuste arvutamise kohta.

[1] Algkeel: prantsuse.

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT 2013, L 269, lk 1; edaspidi „liidu tolliseadustik“).

6. Selles kontekstis palutaksegi Euroopa Kohtul võtta seisukoht küsimuses, kas tollideklaratsiooni saab muuta, et lisada sinna kauba ülemäärane kogus, samas kui toll on asjaomased kaubad juba vabastanud. Selleks tuleb täpsustada, mida hõlmab mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 1 tähenduses.

7. Lisaks palutakse Euroopa Kohtul võtta seisukoht küsimuses, kas juhul, kui selline muutmine ei ole lubatud, võib esitada liidu tolliseadustiku artikli 174 alusel tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise taotluse, kuigi toll on asjaomase kauba juba vabastanud.

8. Käesolevas ettepanekus teen oma analüüsi tulemusena Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et liidu tolliseadustiku artiklit 173 tuleb tõlgendada nii, et esiteks mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, selle sätte tähenduses ei hõlma sama kauba ülemäärast kogust, kui on võimalik tõendada, et teisena nimetatud kaup on esimesega identne, sest see on klassifitseeritud samasse tariifistiku alamrubriiki ja selle oleks saanud deklareerida samas deklaratsioonis, kui ei oleks tehtud tehnilist viga, ja et teiseks ei ole selle sättega vastuolus, kui tollideklaratsiooni muudetakse pärast kauba vabastamist, et lisada sellesse deklaratsiooni algul deklareeritud kaubaga võrreldes ülemäärane kogus kaupa, kui muutmistaotlusele on lisatud tõendid, mis võimaldavad tuvastada seose selle ülemäärase koguse ja impordidokumentide vahel, ning kui igasugune pettusekahtlus on välistatud.

9. Lisaks teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et liidu tolliseadustiku artiklit 174 tuleb tõlgendada nii, et kui ülemäärast kaubakogust ei ole algsesse tollideklaratsiooni kantud, takistab see säte pädeval tollil pärast kauba vabastamist see deklaratsioon kehtetuks tunnistada.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

10. Liidu tolliseadustiku põhjendustes 15 ja 23 on sätestatud:

„(15) Seadusliku kaubanduse lihtsustamine ja pettusevastane võitlus nõuavad lihtsaid, kiireid ja standardseid tolliprotseduure ja -menetlusi. […]

[…]

(23) […] Siseturu kõikides osades on vaja tagada tõhusate, hoiatavate ja proportsionaalsete karistuste asjakohane tase.“

11. Liidu tolliseadustiku artikli 5 „Mõisted“ punktides 16 ja 26 on ette nähtud:

„Käesolevas tolliseadustikus kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

16) „tolliprotseduur“ – mõni järgmistest protseduuridest, millele võib kaupa vastavalt [samale] tolliseadustikule suunata:

a) vabasse ringlusse lubamine;

b) eriprotseduurid;

c) eksport;

[…]

26) „kauba vabastamine“ – toiming, millega toll teeb kauba kättesaadavaks nende eesmärkide jaoks, mis tulenevad tolliprotseduurist, millele kaup on suunatud“.

12. Liidu tolliseadustiku artikli 15 „Teabe esitamine tollile“ lõikes 2 on sätestatud:

„Asjaomane isik vastutab tollideklaratsiooni […] tollile esitades […] kõige järgmise eest:

a) deklaratsioonis, teatises või taotluses esitatud teabe õigsus ja täielikkus;

b) koos deklaratsiooni, teatise või taotlusega esitatavate dokumentide autentsus, õigsus ja kehtivus;

c) asjakohasel juhul kõnealuse kauba teatavale tolliprotseduurile suunamisega või lubatud toimingute tegemisega seotud kõikide kohustuste täitmine.

[…]

Kui deklaratsioon, teatis, taotlus või teave esitatakse artiklis 18 osutatud asjaomase isiku tolliesindaja poolt, on käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud kohustused siduvad ka tolliesindaja suhtes.“

13. Liidu tolliseadustiku artikli 42 „Karistuste kohaldamine“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Iga liikmesriik sätestab karistused tollialaste õigusaktide täitmatajätmise eest. Need karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.“

14. Liidu tolliseadustiku artikkel 173 „Tollideklaratsiooni muutmine“ näeb ette:

„1. Taotluse alusel on deklarandil lubatud tollideklaratsiooni ühte või mitut kannet muuta pärast seda, kui toll on kõnealuse tollideklaratsiooni aktsepteerinud. Muutmise tulemusena ei või tollideklaratsioon hõlmata muid kaupu peale nende, mille kohta see algselt esitati.

2. Sellist muudatust ei lubata teha, kui selle kohta esitatakse taotlus pärast seda, kui:

a) toll on teatanud deklarandile, et ta kavatseb kaupa kontrollida;

b) toll on tuvastanud, et tollideklaratsiooni andmed on ebaõiged;

c) toll on kauba vabastanud.

3. Deklarandi taotluse alusel kolme aasta jooksul alates tollideklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast, võib lubada tollideklaratsiooni muuta pärast kauba vabastamist, et deklarant saaks täita oma kohustused seoses kauba suunamisega asjakohasele tolliprotseduurile.“

15. Liidu tolliseadustiku artikkel 174 „Tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Toll tunnistab deklarandi taotluse alusel juba aktsepteeritud tollideklaratsiooni kehtetuks järgmistel juhtudel:

a) kui toll on veendunud, et kaup suunatakse viivitamata muule tolliprotseduurile;

b) kui toll on veendunud, et erakorraliste asjaolude tõttu ei ole kauba suunamine sellele tolliprotseduurile, millele see kaup oli deklareeritud, enam põhjendatud.

Kui toll on deklarandile teatanud kauba kontrollimise kavatsusest, ei võeta tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamise taotlust vastu enne kontrolli lõpetamist.

2. Tollideklaratsiooni ei tunnistata kehtetuks pärast seda, kui kaup on vabastatud, välja arvatud juhul, kui on sätestatud teisiti.“

16. Liidu tolliseadustiku artiklis 175 on ette nähtud:

„[Euroopa] Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 284 vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks olukorrad, kui tollideklaratsioon tunnistatakse kehtetuks pärast kauba vabastamist, nagu osutatud artikli 174 lõikes 2.“

17. Liidu tolliseadustiku artiklis 176 on sätestatud:

„Komisjon määrab rakendusaktidega kindlaks menetluseeskirjad:

[…]

c) tollideklaratsiooni muutmiseks pärast kauba vabastamist kooskõlas artikli 173 lõikega 3.

[…]“.

18. Liidu tolliseadustiku artiklis 194 „Kauba vabastamine“ on sätestatud:

„1. Kui tingimused kauba kõnealusele protseduurile suunamiseks on täidetud, ja tingimusel, et kauba suhtes ei kohaldata mingeid piiranguid ega keelde, vabastab toll kauba niipea, kui tollideklaratsiooni andmete õigsus on kontrollitud või ilma kontrollimata aktsepteeritud.

[…]

2. Kõik ühes tollideklaratsioonis nimetatud kaubad vabastatakse ühel ajal.

Kui tollideklaratsioon hõlmab kahte või enamat kaubaartiklit, loetakse esimese lõigu kohaldamisel, et iga kaubaartikli alla kuuluva kaubaga seotud andmed moodustavad eraldi tollideklaratsiooni.“

B. Rumeenia õigus

1. Seadus nr 86/2006 Rumeenia tolliseadustiku kohta

19. 10. aprilli 2006. aasta seaduse nr 86/2006, millega kehtestatakse Rumeenia tolliseadustik (Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României)[3], artikli 68 kohaselt võib tolli nõusolekul tollikäsitlusviisi määramiseks kaupa kontrollida või võtta kaubast proove.

20. Selle seaduse artiklis 100 on sätestatud:

„1. Tollil on õigus tollideklaratsiooni muuta omal algatusel või deklarandi taotlusel viie aasta jooksul alates kauba vabastamisest.

2. Toll kontrollib lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul kõiki tollivormistuse läbinud kauba või selle kaubaga seotud edasiste kaubandustehingute dokumente, registreid ja arvestuskandeid. Kontroll võib toimuda deklarandi või muu isiku juures, keda need tehingud tööalaselt otseselt või kaudselt puudutavad, või mis tahes muu isiku juures, kellel on nimetatud dokumendid või kellel on nendega seotud teavet. Kaupa võib ka füüsiliselt kontrollida, kui kaup on veel olemas.

3. Kui tollideklaratsiooni uue kontrolli või järelkontrolli tulemusel selgub, et kõnealust tolliprotseduuri reguleerivaid sätteid on kohaldatud ebaõige või ebatäieliku teabe alusel, võtab toll olukorra seadusega vastavusse viimiseks vajalikud meetmed, võttes arvesse tema käsutuses olevat uut teavet.

4. Toll koostab olukorra seadusega vastavusse viimiseks vajaliku dokumendi vormi ja juhised selle täitmiseks.

5. Kui tuvastatakse, et on tekkinud tollivõlg või tehtud ülemääraseid makseid, võtab toll meetmed puuduoleva summa sissenõudmiseks või ülemääraste maksete tagastamiseks vastavalt õigusnormidele.

6. Tollideklaratsioonide järelkontrolli käigus määrab toll vastavalt lõikele 3 kindlaks tollitoimingutes riigile tasumisele kuuluvate muude tasude või maksudega seotud ülemäärased või puuduolevad maksed ja võtab meetmed tuvastatud puuduolevate summade sissenõudmiseks. Nende tasude ja maksudega seotud ülemäärased maksed tagastatakse kooskõlas neid reguleerivate õigusnormidega.

7. Kui tollieeskirjade rikkumine kujutab endast olenevalt juhust haldusrikkumist või süütegu, on toll kohustatud kohaldama haldusrikkumise eest sanktsioone või pöörduma kriminaalmenetluse eest vastutava asutuse poole.

8. Aktsepteeritud ja registreeritud tollideklaratsioon ning lõikes 4 nimetatud dokument on võladokumendid.“

[3] *Monitorul Oficial al României* nr 350, 19.4.2006.

2. Rumeenia tolliseadustiku rakendusmäärus

21. Rumeenia tolliseadustiku rakendusmääruse (Regulamentul de aplicare a Codului vamal al României), mis kiideti heaks valitsuse 7. juuni 2006. aasta otsusega nr 707/2006 (Hotărârea Guvernului nr. 707/2006)[4], artikli 653 punkti a kohaselt on mis tahes vara või kauba, mis tuleks suunata tolliprotseduurile, tollikontrolli alt väljaviimine haldusrikkumine, mis on karistatav rahatrahviga summas 3000–8000 Rumeenia leud (RON) (umbes 635–1693 eurot)[5]. Sellisel juhul vara ühtlasi konfiskeeritakse.

22. Selle rakendusmääruse artiklis 654 on ette nähtud, et kui artikli 653 punktis a osutatud haldusrikkumise korral ei ole kaupa enam võimalik tuvastada, on rikkuja kohustatud tasuma kauba tolliväärtusele vastava summa, millele lisanduvad imporditollimaksud ja muud seaduse alusel tasumisele kuuluvad tollimaksud, mis vastavad kauba vabasse ringlusse lubamise ajal kindlaks määratud maksudele ja tasudele, kusjuures sellel meetmel on tollivõla kustutamise suhtes samasugune õigusmõju nagu kauba konfiskeerimisel.

III. Põhikohtuasja faktilised asjaolud ja eelotsuse küsimused

23. ZZE esitas oma Šveitsi partnerile, äriühingule EM Microelectronic Marin SA, kaks tellimust kokku 10 000 elektroonilise integraallülituse kohta. Viimane koostas selle kohta kaks eraldi arvet: esiteks 2. juuli 2019. aasta arve nr VFE19-03168 5000 tüki kohta summas 4950 eurot ning teiseks 2. juuli 2019. aasta arve nr VFE19-03169 samuti 5000 tüki kohta summas 4950 eurot.

24. ZZE sai 4. juulil 2019 imporditeate 2,7 kg kaaluga ja 4950 euro suuruse maksumusega paki lennuveokirja nr 1Z3022056899895681 kohta. Selle dokumendi alusel deklareeriti Cluj-Napoca lennujaama piiripunkti tollibüroos ainult kaup, mis oli seotud arvega nr VFE19-03169, mis sisaldas veokulusid.

25. Selle paki kättesaamisel tuvastas ZZE, et see sisaldab arvel nr VFE19-03169 märgituga võrreldes kahekordset kogust ning et tarnija oli samal päeval väljastanud arve nr VFE19-03168, mida ei olnud tollile esitatud deklaratsioonis arvesse võetud.

26. Seepärast esitas ZZE 9. juulil 2019 Cluj-Napoca lennujaama piiripunkti tollibüroole taotluse tuvastatud puuduse kõrvaldamiseks sellega, et toll teeb otsuse olukorra seadusega vastavusse viimiseks ja sellega seotud tollikohustuste arvutamise kohta.

27. Pädev tolliasutus väljastas 2. septembril 2019 protokolli, milles ta tuvastas arvel nr VFE19-03168 märgitud kauba tahtlikult tollikontrolli alt väljaviimise, milles peeti vastutavaks ZZEd. Seega määrasid nad talle Rumeenia tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 653 punktis a osutatud haldusrikkumise toimepanemise eest selle rakendusmääruse artikli 654 alusel trahvi summas 3000 Rumeenia leud (umbes 635 eurot)[6] ning täiendava sanktsiooni summas 27 839 Rumeenia leud (umbes 5893 eurot)[7].

28. ZZE vaidlustas selle protokolli Rumeenia kohtutes.

4 *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 520, 15.6.2006.

5 2. septembri 2019. aasta vahetuskursiga (vt käesoleva ettepaneku punkt 27).

6 2. septembri 2019. aasta vahetuskursiga.

7 2. septembri 2019. aasta vahetuskursiga.

29. Esimeses astmes jättis Judecătoria Cluj-Napoca (Cluj-Napoca esimese astme kohus, Rumeenia) ZZE kaebuse rahuldamata. Nimetatud kohus leidis, et vormilisest küljest on vaidlustatud protokoll koostatud kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega ja et sisulises osas ei saa ZZE selles aktis tuvastatud asjaolusid vaidlustada, kuna nende puhul kehtib eeldus, et need on kehtivad ja põhjendatud. Nimetatud kohtu sõnul võib Rumeenia tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 653 punktis a nimetatud rikkumise toime panna nii tahtlikult kui ka hooletusest, kuna selle sätte kohaldamine ei piirdu üksnes selles osutatud tegude tahtliku toimepanemisega. Põhikohtuasjas kõne all oleva kauba omanikuna oli ZZE-l kohustus tolliprotseduurile suunatud kaupa kontrollida ja esitada nõuetele vastav tollideklaratsioon ning selles suhtes valvsuse puudumine on talle süüks pandav. Asjaolu, et ZZE pöördus mõni päev pärast tema poolt vastu võetud kauba vabastamist pädeva tolliasutuse poole, et olukord seadusega vastavusse viia, ei tähenda esimese astme kohtu arvates seda, et talle pädeva asutuse poolt süüks pandavate asjaolude õigusvastasus oleks välistatud.

30. Lisaks leidis see kohus, et liidu tolliseadustiku artikkel 173 ei ole käesoleval juhul kohaldatav, kuna see säte ei luba tollideklaratsiooni muuta, kui selle muutmise tagajärjel hõlmab deklaratsioon muud kaupa peale selle, mille kohta deklaratsioon algul esitati.

31. ZZE-le määratud trahvi kohta leidis esimese astme kohus, et tegemist on seaduses ette nähtud miinimumtrahviga ja et see on proportsionaalne tegude konkreetse ohtlikkusega ühiskonnale. Selle kohtu sõnul oli vaja määrata ZZE käitumise eest trahv, sest sanktsioonina ette nähtud hoiatus, mis on väiksemate rikkumiste puhul ette nähtud isegi siis, kui sellega seotud õiguslik raamistik seda sõnaselgelt ette ei näe, ei olnud piisav selleks, et ZZE „oleks veendunud, et seadust tuleb järgida“.

32. Esimese astme kohus leidis lisaks, et täiendav sanktsioon, mis ZZE-le Rumeenia tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 654 alusel määrati, oli sobiv. Täpsemalt, arvestades aega, mis möödus asjaomase kauba tollikontrolli alt väljaviimise kuupäevast kuni selle asjus tolli poole pöördumiseni, ning asjaolu, et ZZE oli 2019. aastal teinud veel kaheksa samalt tarnijalt pärineva sama liiki kauba importi, ei saa Cluji maakonna tolliamet kindlaks teha, millised kaubad on tollikontrolli alt välja viidud. Lisaks oleks ZZE võinud esitada kõnealuse kauba tollile pärast seda, kui ta oli selle asjus tolli poole pöördunud, mida ta aga ei teinud.

33. Esimese astme kohus jättis seega esitatud kaebuse põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

34. ZZE esitas selle otsuse peale apellatsioonkaebuse Tribunalul Clujile (Cluji apellatsioonikohus, Rumeenia), väites nimelt esiteks, et väidetavast haldusrikkumisest oli tollile teatanud tema ise; teiseks, et tegelikult ei olnud tegemist mitte tollikontrolli alt väljaviimisega, vaid lihtsalt tehnilise veaga, ning kolmandaks, et talle ei ole varem sarnastel juhtudel ühtegi haldusrikkumist süüks pandud, kuna pädev toll on kohaldanud liidu tolliseadustiku artiklis 173 ette nähtud menetlust.

35. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõdeb, et tolliasutused ja kohtud on kasutanud liidu tolliseadustiku artikli 173 ning eelkõige selle artikli lõike 3 tõlgendamisel erinevat lähenemisviisi, mis rikub õiguskindluse põhimõtet. Ta leiab, et kui liidu tolliseadustiku artikkel 173 ei ole sellises olukorras nagu käesolev kohaldatav, peaks siiski olema mõni teine õiguslik vahend sellise vea kõrvaldamiseks, mille ZZE väidetavalt tegi, nimelt liidu tolliseadustiku artiklis 174 ette nähtud õiguskaitsevahend või muu menetluslik viis, „millega ei kaasne raskeid karistusi, mis võiksid panna [ZZE] kehtivate õigusnormide järgimisest loobuma“.

36. Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab sellega seoses, et ZZE „ei toiminud pahauskselt“ ja et ta tegi vaid „tehnilise vea“.

37. Neil asjaoludel otsustas Tribunalul Cluj (Cluji apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas juhul, kui [kauba saaja] tuvastab, et kauba kogus on algul tollideklaratsioonis märgitust suurem, on kohaldatav [liidu tolliseadustiku] artikkel 173 või 174?

2. Kas [liidu tolliseadustiku] artiklis 173 sisalduv väljend „muid kaupu peale nende, mille kohta [tollideklaratsioon] algselt esitati“, viitab kaubale, mis erineb koguseliselt või kvalitatiivselt või mõlemast aspektist?

3. Juhul kui tuvastatakse koguseline erinevus, mis väljendub tollideklaratsioonis viidatud kaubaga võrreldes suuremas koguses, kas siis on [kauba saajal liidu tolliseadustiku] alusel menetluslik vahend, mis võimaldab tal puudused kõrvaldada, ilma et tema suhtes kohaldataks haldussanktsioone või kriminaalkaristust?“

38. Kirjalikud seisukohad on esitanud Rumeenia ja Eesti valitsus ning komisjon.

IV. Õiguslik analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

39. Kõigepealt meenutan, et liidu tolliseadustik põhineb kontrollitud deklareerimissüsteemil[8], mille eesmärk on piirata tolliformaalsusi ja -kontrolle, hoides ära pettusi ja eeskirjade eiramist, mis võivad kahjustada liidu eelarvet. Tähtsuse tõttu, mis on neil eelnevatel deklaratsioonidel tolliliidu nõuetekohase toimimise jaoks, on liidu tolliseadustiku artikliga 15 deklarante kohustatud esitama täpset ja täielikku teavet[9].

40. Selles kontekstis on tollideklaratsioonide tühistamatuse põhimõte üks tolliõiguse peamisi põhimõtteid, mis on igal deklarandil lasuva deklaratsiooni nõuetele vastavuse kohustuse tulemus[10].

41. Deklaratsiooni tühistamatuse põhimõttest on siiski erandeid[11]. Seega võimaldavad liidu tolliseadustiku artiklid 173 ja 174 seda põhimõtet kahtluse alla seadmata tollideklaratsiooni muuta või kehtetuks tunnistada, isegi kui kaup on juba vabastatud.

42. Just selles kontekstis ma neid õigusnorme tõlgendangi, pidades meeles nende erandlikku laadi.

43. Esimese eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas liidu tolliseadustiku artikkel 173 või 174 võimaldab vastavalt tollideklaratsiooni muuta või kehtetuks tunnistada, et lisada sellesse ülemäärane kaubakogus, kuigi toll on asjaomase kauba juba vabastanud.

8 Vt Albert, J.-L., *Le droit douanier de l'Union européenne*, Brüssel, Bruylant, 2019, lk 379.

9 Vt 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Unipack (C-391/19, EU:C:2020:547, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

10 Vt kohtujurist Poiares Maduro ettepanek kohtuasjas Overland Footwear (C-468/03, EU:C:2005:302, punkt 33).

11 Vt kohtujurist Mengozzi ettepanek kohtuasjas Greencarrier Freight Services Latvia (C-571/12, EU:C:2013:803, punkt 34).

44. Teise eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas väljend „muid kaupu peale nende, mille kohta [tollideklaratsioon] algselt esitati“, liidu tolliseadustiku artikli 173 tähenduses viitab muule kaubale koguseliselt, kvalitatiivselt või mõlemast aspektist.

45. Teisisõnu soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas kauba ülemäärast kogust, mille kohta on esitatud arve, mis erineb juba deklareeritud kaubast, tuleb käsitada „muu kauba“ kui selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, mõiste alla kuuluvana.

46. See teine küsimus on minu arvates keskne esimese eelotsuse küsimuse lahendamisel, mis käsitleb liidu tolliseadustiku artikli 173 kohaldatavust niisugusele olukorrale, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

47. Liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 3 ja artikli 173 lõike 1 koostoimest tuleneb, et tollideklaratsiooni muutmist ei või enne või pärast kauba vabastamist mingil juhul lubada, kui taotletud muutmise tagajärjel hõlmab tollideklaratsioon „muid kaupu“ peale nende, mille kohta see algul esitati, mis tähendab vastupidi, et muutmine on võimalik, kui see puudutab identset kaupa.

48. Seetõttu teen ettepaneku vastata esimesele ja teisele eelotsuse küsimusele koos, määratledes kõigepealt, mida hõlmab mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, ning püüdes seejärel välja selgitada, kas ja mil määral on võimalik tollideklaratsiooni muuta pärast seda, kui toll on asjaomase kauba vabastanud.

49. Seejärel analüüsin enne kolmandale eelotsuse küsimusele vastamist, kas liidu tolliseadustiku artiklis 174 on ette nähtud menetlus, mis oleks kohaldatav sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

B. Mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati

50. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, viitab liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 1 tähenduses muule kaubale koguseliselt, kvalitatiivselt või mõlemast aspektist.

51. Esiteks märgin, et mõistet „muu kaup“ ei ole täpsustatud liidu tolliseadustikus, delegeeritud määruses (EL) 2015/2446 [12] ega rakendusmääruses (EL) 2015/2447 [13].

52. Teiseks on omadussõna „muu“ (prantsuse keeles „autre“, ladina keeles „alter“) määratletud kui sama kategooria olenditest või asjadest eraldiseisev, erinev [14]. Kuigi see määratlus viitab sellele, et „muu kaup“ on see, mis on laadilt või omadustelt erinev kaubast, mille kohta on esitatud algne tollideklaratsioon, jääb selline sõnastus eriti laiaks. Seega ei saa välistada, et täiendavas koguses identset kaupa võiks pidada „muuks kaubaks“ liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 1 tähenduses.

[12] Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT 2015, L 343, lk 1).

[13] Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT 2015, L 343, lk 558).

[14] Larousse'i sõnastikust võetud määratlus.

53. Kolmandaks ei võimalda selle sätte erinevad keeleversioonid seda mõistet täpsustada. Nimelt viitavad hispaaniakeelne („mercancías distintas“), saksakeelne („andere Waren“), ingliskeelne („goods other“), itaaliakeelne („merci diverse“) ja rumeeniakeelne versioon („altor mărfuri“) kõik sõna-sõnalt mõistele „muu kaup“.

54. Kui lähtuda liidu tolliseadustiku sõnastusest, võib see mõiste hõlmata nii erinevat laadi ja erinevate omadustega (kvalitatiivne erinevus) kaupa kui ka sama laadi, kuid erinevas koguses (kvantitatiivne erinevus) kaupa võrreldes kaubaga, mille kohta on esitatud algne tollideklaratsioon.

55. Kui lähtuda teksti loogikast, on siiski võimalik hinnata erinevalt, mida hõlmab mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati.

56. Tuletan siinkohal meelde, et liidu tolliseadustik põhineb deklareerimissüsteemil, mille eesmärk on piirata tolliformaalsusi ja -kontrolle, hoides ära pettusi ja eeskirjade eiramist, mis võivad kahjustada liidu eelarvet [15].

57. Sellest süsteemist tuleneb ühelt poolt, et tollideklaratsioonid võib aktsepteerida kohe, nagu näeb ette liidu tolliseadustiku artikkel 172. Teiselt poolt tunnistab Euroopa Kohus, et selleks, et tagada tõhus ja kiire vabasse ringlusse laskmise protseduur, ei pruugi toll tingimata kogu deklaratsioonis nimetatud kaupa põhjalikult kontrollida, mis poleks ei ettevõtjate ega tolli huvides [16].

58. Seega näib mulle, et selleks, et kinnitada, et ülemäärases koguses kaup ei ole „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 1 tähenduses, on määrava tähtsusega kaks kriteeriumi.

59. Esiteks oleks kaupa, mille kohta muudatus tehakse, saanud kanda samasse algsesse tollideklaratsiooni, kui ei oleks tehtud tehnilist viga, kuna erinev on ainult deklareeritud kauba kogus.

60. Selle argumendi kasuks räägib rakendusmääruse 2015/2447 artikkel 222, mis näeb ette, et kui tollideklaratsioon hõlmab kaht või enamat kaubaartiklit, loetakse selles deklaratsioonis iga kaubaartikliga seotud andmed eraldi deklaratsiooniks. Välja arvatud juhul, kui saadetises oleva konkreetse kauba suhtes kohaldatakse erinevaid meetmeid, käsitatakse aga ühes saadetises olevat kaupa ühe kaubaartiklina, kui see kaup klassifitseeritakse ühteainsasse tariifistiku alamrubriiki.

61. Seega, kuna tollideklaratsiooni muutmise taotlus puudutab algses tollideklaratsioonis märgitud kaubaga identse kauba ülemäärast kogust, see tähendab samasse tariifistiku alamrubriiki klassifitseeritud kaupa, siis võib seda muutmist aktsepteerida erinevalt sellest, mida väidab komisjon, kuna kogu kauba oleks saanud deklareerida ühes ja samas tollideklaratsioonis.

62. Teiseks, kuna muudetud tollideklaratsioonis nimetatud kaup on identne kaubaga, mille kohta esitati algne tollideklaratsioon, ei ole seda kaupa tingimata vaja füüsiliselt uuesti kontrollida. See kehtib seda enam juhul, kui algses tollideklaratsioonis märgitud kaupa enne selle deklaratsiooni aktsepteerimist ja kauba vabastamist ei kontrollitud.

[15] Vt käesoleva ettepaneku punkt 39.

[16] Vt 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Greencarrier Freight Services Latvia (C-571/12, EU:C:2014:102, punkt 23).

63. Euroopa Kohus on nimelt leidnud, et määruse (EMÜ) nr 2913/92[17] artikkel 78 lubab tollil laiendada tollideklaratsioonis nimetatud kaubast võetud proovi alusel läbi viidud osalise kontrolli tulemusi sama tollideklarandi esitatud varasemates deklaratsioonides nimetatud kaubale, mille suhtes niisugust kontrolli läbi ei viidud ega saagi enam viia, kuna kaup on vabastatud, kui see kaup on identne[18].

64. Võib samuti märkida, et ülemäärast kaupa võib kvalifitseerida algses tollideklaratsioonis märgitud kaubaga identseks, võttes arvesse esitatud tõendeid, millest ilmneb, et see kaup pärineb samalt tootjalt ja kannab sama nimetust ning on sama välimuse ja koostisega[19]. Seepärast leian, et ülemäärane kaubakogus ei tohi kuuluda mõiste „muu kaup“ alla liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 1 tähenduses, selleks et keelata tollideklaratsiooni muutmist.

65. Seepärast teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 1 tähenduses ei hõlma sama kauba ülemäärast kogust, kui on võimalik tõendada, et teisena nimetatud kaup on esimesega identne, sest see on klassifitseeritud samasse tariifistiku alamrubriiki ja selle oleks saanud deklareerida samas deklaratsioonis, kui ei oleks tehtud tehnilist viga.

C. Tollideklaratsiooni muutmise võimalikkus pärast kauba vabastamist

66. Kui kauba ülemäärane kogus ei kuulu mõiste „muu kaup“ alla liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 1 tähenduses, võib tollideklaratsiooni muuta seni, kuni kaup ei ole veel vabastatud. Seega tuleb uurida, kas tollideklaratsioonis selle ülemäärase koguse lisamiseks esitatud muutmistaotlust võib pärast kauba vabastamist liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 3 alusel lubada.

67. Meenutan, et liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 2 punkt c näeb ette, et tollideklaratsiooni muutmist ei lubata, kui seda taotletakse pärast seda, kui toll on kauba vabastanud.

68. Erandina näeb liidu tolliseadustiku artikli 173 lõige 3 ette, et pärast kauba vabastamist võib lubada tollideklaratsiooni muuta, et deklarant saaks täita oma kohustused seoses kauba suunamisega asjakohasele tolliprotseduurile.

69. Mis niisugusesse võimalusse puutub, siis mulle näib tähendusrikas tollideklaratsiooni muutmise menetlust korraldavate õigusnormide areng erinevates tekstides, mis on järjest seda valdkonda reguleerinud.

70. Ühenduse tolliseadustik nägi ette kaks eraldiseisvat korda, mida kohaldati vastavalt enne või pärast kauba vabastamist muudatuste suhtes, mida võib teha tolliväärtuse ja seega ka imporditollimaksu määramisel arvestatavates andmetes[20].

[17] Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määrus, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „ühenduse tolliseadustik“).

[18] Vt 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Greencarrier Freight Services Latvia (C-571/12, EU:C:2014:102, punkt 43).

[19] Vt 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Greencarrier Freight Services Latvia (C-571/12, EU:C:2014:102, punkt 31).

[20] Vt 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus CEVA Freight Holland (C-249/18, EU:C:2019:587, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

71. Ühenduse tolliseadustiku artikkel 65 nägi ette võimaluse, et deklarant võib muuta tollideklaratsiooni ühte või mitut kannet pärast tollideklaratsiooni aktsepteerimist ja enne kauba vabastamist. Seda õigust seletas asjaolu, et kuni kauba vabastamiseni on tollil vajaduse korral võimalus kontrollida muudatuste tõelevastavust kauba füüsilise kontrollimise teel [21].

72. Ühenduse tolliseadustiku artikkel 78 kehtestas piiravama korra, andes tollile võimaluse teha omal algatusel või deklarandi taotlusel tollideklaratsioonis muudatusi pärast kauba vabastamist, kui kauba esitamine võib osutuda võimatuks ja kui imporditollimaks oli juba kindlaks määratud. Muudatuste tegemise vajalikkuse ja tagajärgede üle otsustasid tolliasutused [22].

73. Artikli 78 konkreetne loogika, mis seisnes tolliprotseduuri vastavusse viimises tegeliku olukorraga, parandades eelkõige tehnilisi vigu ja puudusi, rääkis selle artikli sellise tõlgenduse vastu, mis võimaldab üldiselt välistada võimaluse, et toll teeb vajaduse korral olukorra lahendamiseks tollideklaratsioonis muudatusi või kohaldab tollivormistusjärgset läbivaatamist [23].

74. Määrusega (EÜ) nr 450/2008 [24] tunnistati ühenduse tolliseadustik kehtetuks ja kehtestati artikkel 113, mille lõiked 1 ja 2 olid sama sõnastusega mis liidu tolliseadustiku artikli 173 lõiked 1 ja 2. Artikli 113 lõige 3 nägi komisjonile ette võimaluse võtta meetmeid, et määratleda juhtumid, mille puhul võib lubada muutmist pärast kauba vabastamist. Komisjon ei ole seda võimalust siiski kunagi kasutanud.

75. Liidu tolliseadustiku artikli 173 lõige 3 näeb nüüd ette, et toll võib lubada tollideklaratsiooni muuta pärast kauba vabastamist, kuid ainult selleks, et deklarandil oleks võimalik täita oma kohustusi seoses kauba suunamisega asjakohasele tolliprotseduurile.

76. Nende sätete arengust tuleneb, et toll võib ühelt poolt võtta olukorra lahendamiseks vajalikud meetmed, võttes arvesse tema käsutuses olevat uut teavet, ning teiselt poolt on tollil võimalus kontrollida imporditoimingute dokumente ja andmeid ning kaup üle vaadata, kui seda on veel võimalik esitada.

77. Sellega seoses on Euroopa Kohus täpsustanud, et kui deklarant taotleb tollideklaratsiooni muutmist esimese hinnangu andmise raames, arvestab toll eelkõige võimalusega kontrollida muudetavas deklaratsioonis ja muudatuste tegemise taotluses esitatud andmeid [25].

78. Ka ei ole niisuguse teabe muutmine, mida saab kontrollida lihtsalt dokumendipõhise kontrolliga, võrreldav kauba olemust või omadusi puudutava teabe muutmisega, kuna toll võib muutmisest keelduda, kui andmete kontrollimiseks on vaja läbi viia füüsiline kontroll ning kauba vabastamise tõttu ei saa seda enam tollile esitada [26].

79. Kuna aga põhikohtuasjas puudutab kontrollitav teave deklareeritava kauba kogust, mitte kauba olemust või omadusi, sest see on algses tollideklaratsioonis deklareeritud kaubaga identne, siis võiks ette kujutada, et miski ei takista seda, et tollideklaratsiooni saab liidu tolliseadustiku artikli 173 alusel muuta, ja seda vaatamata sellele, et esimene kaup on juba vabastatud.

[21] Vt 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus CEVA Freight Holland (C-249/18, EU:C:2019:587, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

[22] Vt 10. juuli 2019. aasta kohtuotsus CEVA Freight Holland (C-249/18, EU:C:2019:587, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

[23] Vt 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Antonio Capaldo (C-496/19, EU:C:2020:583, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).

[24] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta määrus, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (ajakohastatud tolliseadustik) (ELT 2008, L 145, lk 1).

[25] Vt 20. oktoobri 2005. aasta kohtuotsus Overland Footwear (C-468/03, EU:C:2005:624, punktid 46 ja 47).

[26] Vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen (C-97/19, EU:C:2020:574, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

80. Euroopa Kohus on ühenduse tolliseadustiku artiklit 78 tõlgendades tunnistanud, et isegi kui tollideklaratsiooni muutmise taotluse esitamise ajal ei ole kauba füüsiline kontrollimine enam võimalik, võib selline muutmine endiselt kõne alla tulla, tingimusel et sellise kontrolli läbi viimata jätmine konkreetsel juhul ei takista tingimata asjaomase õigusnormi eesmärkide täitmist, võttes arvesse selle juhtumi konkreetseid asjaolusid [27].

81. Oluline on nimelt veenduda, et taotletud muudatuste tegemine ei kahjusta teisi tollialaste õigusnormide eesmärke, mille hulka kuulub eesmärk võidelda pettusega [28]. Tuleb samuti meeles pidada, et liidu tolliseadustiku artikli 42 lõige 1 näeb ette, et karistused tollialaste õigusaktide rikkumise eest peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Sellest tuleneb minu arvates, et tollideklaratsioonis ilma pettuse kavatsuseta eeskirjade eiramise eest ei tohi karmilt karistada.

82. Seega, vaatamata sellele, et usaldusväärset füüsilist kontrolli on raske läbi viia, peaks tollideklaratsiooni muutmise taotlusele pärast kauba vabastamist olema lisatud tõendid, mis võimaldavad välistada pettusevastase võitluse eesmärgi kahjustamise ning võimaldavad tuvastada seose selle ülemäärase koguse, mille kohta esitatakse muutmistaotlus, ja impordidokumentide vahel [29].

83. Selle hindamise raames peab toll arvesse võtma selliseid asjaolusid nagu see, et ülemäärane kaup ja juba deklareeritud kaup klassifitseeritakse samasse tariifistiku alamrubriiki, et kogu kaup, mille deklarant on vastu võtnud, on transporditud samal ajal ja samas pakis, või et deklarandi tarnija väljastas asjaomase kauba kohta kaks järjestikust arvet. Samuti peab toll võtma arvesse asjaolu, et tollideklaratsiooni muutmise taotlus oli omaalgatuslik, et see esitati lühikese aja jooksul pärast deklaratsiooni esitamist ja et kõik pettusekahtlused saab välistada.

84. Peale selle, mis puutub liidu tolliseadustiku artikli 173 lõikes 3 ette nähtud tingimusse, et tollideklaratsiooni muutmine pärast kauba vabastamist peab võimaldama deklarandil täita oma kohustusi seoses kauba suunamisega asjakohasele tolliprotseduurile, siis tuleb meenutada, et liidu tolliseadustiku artikli 158 lõige 1 näeb ette, et kogu kauba kohta, mida soovitakse tolliprotseduurile suunata, esitatakse kõnealusele tolliprotseduurile vastav tollideklaratsioon.

85. Seega võiks väita, et kui ülemäärast kaubakogust ei ole algses tollideklaratsioonis deklareeritud ja seda ei ole veel konkreetsele tolliprotseduurile suunatud, ei võimaldaks selle deklaratsiooni muutmine selleks, et lisada sellesse ülemäärane kaubakogus, deklarandil neid kohustusi täita.

86. Mina nii ei arva.

87. Leian esiteks, et kauba asjaomasele tolliprotseduurile suunamisega seotud kohustuste täitmiseks peab deklarant saama algses tollideklaratsioonis tehtud tehnilisi vigu parandada erinevalt juhtudest, kus selline tollideklaratsioon tuleb kehtetuks tunnistada, kui kaup on suunatud valele tolliprotseduurile.

[27] Vt selle kohta 12. juuli 2012. aasta kohtuotsus Südzucker jt (C-608/10, C-10/11 ja C-23/11, EU:C:2012:444, punkt 50).

[28] Vt 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen (C-97/19, EU:C:2020:574, punkt 45).

[29] Vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Pfeifer & Langen (C-97/19, EU:C:2020:574, punkt 46).

88. Märgin sellega seoses, et liidu tolliseadustiku artikli 174 lõige 1 võimaldab kehtetuks tunnistada tollideklaratsiooni, mis on enne kauba vabastamist aktsepteeritud, kui see kaup suunatakse viivitamata teisele tolliprotseduurile või kui eriliste asjaolude tõttu ei ole tolliprotseduur, millele kaup on suunatud, enam asjakohane.

89. Samuti lubab delegeeritud määruse 2015/2446 artikkel 148 pärast kauba vabastamist deklaratsiooni kehtetuks tunnistada väga erilistel juhtudel, näiteks eelkõige juhul, kui kaup on deklareeritud ekslikult muu kauba asemel või rohkem kui ühes tollideklaratsioonis, juhul, kui kaup suunati muule tolliprotseduurile kui see, millele kaup oleks tulnud suunata, või juhul, kui kaup on suunatud tolliladustamisprotseduurile ning seda ei saa enam sellele tolliprotseduurile suunata.

90. See, kui deklarandil lubatakse täita oma kohustusi seoses kauba asjaomasele tolliprotseduurile suunamisega liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 3 tähenduses, seisneb seega algses tollideklaratsioonis tehtud tehnilise vea parandamises, mitte aga selles, et kaup võetakse konkreetsest tolliprotseduurist tagasi või suunatakse teistsugusele tolliprotseduurile, vastupidi sellele, mis on ette nähtud liidu tolliseadustiku artiklis 174.

91. Teiseks, kuna kõnealune kaup oli juba liidu territooriumile sisenenud, see esitati tollile samas pakis algses tollideklaratsioonis deklareeritud muu identse kaubaga, mis on juba vabastatud, ja kogu kauba kohta oleks saanud esitada sama deklaratsiooni, siis ei ole seisukoht, et esimesena nimetatud kaubale ei kohaldatud spetsiifilist tolliprotseduuri, minu arvates asjakohane.

92. Vastupidi juhtumile, kus kaup jäeti tollikontrolli alt välja kas seetõttu, et kaup, mis oli algses tollideklaratsioonis deklareeritud kaubaga identne, imporditi teises pakis, või seetõttu, et samas pakis imporditud kaup erines algul deklareeritud kaubast, on põhikohtuasjas arutusel olukord, kus tuleb parandada lihtne tehniline viga, st statistiline väärtus, seoses väitega kauba koguse kohta.

93. Seega leian, et kuna ülemäärane kaup on liidu territooriumile juba imporditud samas pakis koos muu identse kaubaga, mis deklareeriti algses tollideklaratsioonis ja mis on juba tollis vabastatud, siis võimaldab tollideklaratsiooni muutmine kaubakoguse lisamiseks deklarandil täita just kohustusi seoses kogu kauba suunamisega asjakohasele tolliprotseduurile.

94. Neid asjaolusid arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et liidu tolliseadustiku artikli 173 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui tollideklaratsiooni muudetakse pärast kauba vabastamist, et lisada sellesse deklaratsiooni algul deklareeritud kaubaga võrreldes ülemäärane kogus kaupa, kui muutmistaotlusele lisatakse tõendid, mis võimaldavad tuvastada seose selle ülemäärase koguse ja impordidokumentide vahel, ning kui igasugune pettusekahtlus on välistatud, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima.

D. Liidu tolliseadustiku artikkel 174

95. Esimese eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas juhul, kui kauba saaja tuvastab, et kauba kogus on algses tollideklaratsioonis märgitud kogusest suurem, kohaldatakse liidu tolliseadustiku artiklit 174 ja seda pärast kauba vabastamist.

96. Täpsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas juhul, kui liidu tolliseadustiku artikkel 173 ei ole niisugusele olukorrale, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kohaldatav, on liidu tolliseadustiku artikkel 174 muu õiguslik vahend vea parandamiseks, mis ei too kaasa raskeid karistusi, mis võivad panna ZZE kehtivate õigusnormide järgimisest loobuma.

97. Nagu on täpsustatud liidu tolliseadustiku artikli 174 lõikes 2, ei ole tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamine pärast kauba vabastamist võimalik, kui ei ole sätestatud teisiti.

98. Liidu tolliseadustiku artiklis 175 on siiski lisatud, et komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks olukorrad, kus tollideklaratsioon tunnistatakse kehtetuks pärast kauba vabastamist, nagu osutatud artikli 174 lõikes 2.

99. Artikli 175 alusel võttis komisjon vastu delegeeritud määruse 2015/2446, mille artiklis 148 on ette nähtud tingimused, mille korral võib tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistada ka pärast kauba vabastamist.

100. Delegeeritud määruse artikli 148 lõigete 1–3 kohaselt on need juhud, kui i) on kindlaks tehtud, et kaup on muu tolliprotseduuri asemel ekslikult deklareeritud tolliprotseduurile, mille puhul tekib impordil tollivõlg; ii) on kindlaks tehtud, et kaup on muu kauba asemel ekslikult deklareeritud tolliprotseduurile, mille puhul tekib impordil tollivõlg, ja iii) kauglepingu alusel müüdud kaup on lubatud vabasse ringlusse ja tagasi toodud.

101. Lisaks näeb delegeeritud määruse artikli 148 lõige 4 ette, et tollideklaratsioon tunnistatakse pärast kauba vabastamist kehtetuks, kui i) kaup on vabastatud ekspordiks, reekspordiks või välistöötlemisprotseduuriks ja seda ei ole liidu tolliterritooriumilt välja viidud; ii) kaup on ekslikult deklareeritud tolliprotseduurile, mida kohaldatakse muu kui liidu kauba suhtes, ja kui selle liidu kauba tollistaatus on tõendatud; iii) kaup on ekslikult deklareeritud rohkem kui ühe tollideklaratsiooni alusel; iv) on antud tagasiulatuva jõuga luba, ning v) kaup on suunatud tolliladustamisprotseduurile ning seda ei saa enam samale tolliprotseduurile suunata.

102. Märgin aga, et põhikohtuasjas kõne all oleva olukorra puhul ei ole tegemist ühegi sellise olukorraga.

103. Peale selle ei anna miski alust arvata, et liidu tolliseadustiku artikkel 174 kujutab endast artiklile 173 alternatiivset õiguslikku vahendit, mis võimaldab vältida raskeid karistusi, mis võivad panna deklarandi kehtivate õigusnormide järgimisest loobuma.

104. Järeldan sellest, et liidu tolliseadustiku artikkel 174 ei võimalda saavutada tollideklaratsiooni kehtetuks tunnistamist, et lisada sellesse deklaratsiooni ülemäärane kaubakogus, kui toll on asjaomase kauba juba vabastanud.

105. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et liidu tolliseadustiku artiklit 174 tuleb tõlgendada nii, et see takistab tollil juba aktsepteeritud tollideklaratsiooni pärast kauba vabastamist kehtetuks tunnistada, kui ülemäärast kaubakogust ei ole sellesse deklaratsiooni kantud.

E. Kolmas eelotsuse küsimus

106. Kolmanda eelotsuse küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas juhul, kui tuvastatakse koguseline erinevus, mis väljendub algses tollideklaratsioonis märgitud kaubaga võrreldes suuremas koguses, on kauba saajal menetluslik vahend, mis võimaldab tal puudused kõrvaldada, ilma et tema suhtes kohaldataks haldussanktsioone või kriminaalkaristust.

107. Sellega seoses tuleb meenutada, et eelotsuse taotlemist ei õigusta nõuandvate arvamuste andmine üldiste või hüpoteetiliste küsimuste kohta, vaid asjaolu, et seda on olemuslikult vaja liidu õigust puudutava vaidluse tõhusaks lahendamiseks [30], mille jaoks on selle õiguse tõlgendamine tarvilik.

108. Eelotsusetaotlusest ei ilmne aga selgelt, et vastus kolmandale eelotsuse küsimusele võimaldaks tõepoolest põhikohtuasja lahendada, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei palu Euroopa Kohtul tõlgendada liidu õigusnormi, vaid leida vaidlusele lahendus. Sellega seoses näib mulle, et see küsimus on vastuvõetamatu. Igal juhul, kui Euroopa Kohus leiab – nagu ma soovitan –, et tollideklaratsiooni saab liidu tolliseadustiku artikli 173 lõike 3 alusel muuta, langeb selle küsimuse ese ära.

109. Mis puudutab aga eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusi määratud karistuste ranguse kohta, siis meenutan, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole liidu tolliseadustiku artiklis 42 ette nähtud karistuste eesmärk mitte karistada võimalike pettuste või ebaseaduslike tegude eest, vaid mis tahes tollialaste õigusaktide rikkumise eest [31].

110. Siiski peavad liikmesriikide kehtestatud karistused selle artikli kohaselt olema mitte ainult tõhusad ja hoiatavad, vaid ka proportsionaalsed.

111. Selles küsimuses tuleb märkida, et kui liidu õigusnorme ei ole ühtlustatud sanktsioonide valdkonnas, mida nendes õigusnormides sätestatud tingimuste rikkumise korral kohaldatakse, siis on liikmesriigid pädevad valima sanktsioonid, mida nad peavad asjakohaseks. Liikmesriigid on aga kohustatud nimetatud pädevust teostama liidu õigust ja selle aluspõhimõtteid ning seega proportsionaalsuse põhimõtet järgides [32].

112. Eelkõige ei tohi riigisiseste õigusnormidega lubatud haldus- ja karistusmeetmed minna kaugemale sellest, mis on nende õigusnormidega õiguspäraselt taotletavate eesmärkide saavutamiseks vajalik, ning need ei tohi olla seatud eesmärkidega võrreldes ebaproportsionaalsed [33].

113. Lisaks peab karistuse raskus vastama asjaomase rikkumise raskusele, kuivõrd selline nõue tuleneb Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 49 lõikes 3 sätestatud karistuste proportsionaalsuse põhimõttest [34].

114. Käesoleval juhul näib aga rahaline sanktsioon, mis seisneb trahvis ja kohustuses tasuda ülemäärase kauba väärtusele vastav summa, mulle ebaproportsionaalne.

115. Nimelt läheb sellise summa suurune sanktsioon kaugemale sellest, mis on vajalik eelkõige selle tagamiseks, et asjaomast kaupa ei viida tollijärelevalve alt välja, kuna esiteks esitas ZZE vabatahtlikult ja mõistliku aja jooksul pädevale tolliasutusele taotluse tuvastatud eeskirjade eiramise kõrvaldamiseks ning teiseks on pettuse oht märkimisväärselt piiratud.

[30] Vt 7. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Autonome Provinz Bozen (C-102/21 ja C-103/21, EU:C:2022:272, punkt 57 ning seal viidatud kohtupraktika).

[31] Vt 4. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Schenker (C-655/18, EU:C:2020:157, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

[32] Vt 4. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Schenker (C-655/18, EU:C:2020:157, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

[33] Vt 4. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Schenker (C-655/18, EU:C:2020:157, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

[34] Vt 6. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus ECOTEX BULGARIA (C-544/19, EU:C:2021:803, punkt 97).

116. Vastupidi, deklarantide karistamine niisugusel juhul nagu käesolev pärsiks nende soovi taotleda oma olukorra seadusega vastavusse viimist ja julgustaks neid varjama igasugust ülemäärast kaubakogust, mis on ekslikult jäänud deklareerimata.

117. Selline sanktsioon oleks seega soovitule vastupidise mõjuga, kuna see ajendaks deklarante hoiduma oma kohustusest tasuda imporditollimaksu summa ning kahjustaks seeläbi eesmärki võidelda pettuste vastu ja kaitsta liidu eelarvet.

118. Järeldan sellest, et sellises olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ja kuna kohaldatavate tollialaste õigusaktide eiramise ohtu ei ole, ei vasta Rumeenia õigusnormides ette nähtud sanktsioonid proportsionaalsuse põhimõttele, mis on sätestatud liidu tolliseadustiku artiklis 42 ja põhiõiguste harta artikli 49 lõikes 3.

V. Ettepanek

119. Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Tribunalul Cluji (Cluji apellatsioonikohus, Rumeenia) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik, artikli 173 lõiget 1

   tuleb tõlgendada nii, et

   mõiste „muu kaup“ peale selle, mille kohta tollideklaratsioon algul esitati, selle sätte tähenduses ei hõlma sama kauba ülemäärast kogust, kui on võimalik tõendada, et teisena nimetatud kaup on esimesega identne, sest see on klassifitseeritud samasse tariifistiku alamrubriiki ja selle oleks saanud deklareerida samas deklaratsioonis, kui ei oleks tehtud tehnilist viga.

2. Määruse nr 952/2013 artikli 173 lõiget 3

   tuleb tõlgendada nii, et

   sellega ei ole vastuolus, kui tollideklaratsiooni muudetakse pärast kauba vabastamist, et lisada sellesse deklaratsiooni algul deklareeritud kaubaga võrreldes ülemäärane kogus kaupa, kui muutmistaotlusele lisatakse tõendid, mis võimaldavad tuvastada seose selle ülemäärase koguse ja impordidokumentide vahel, ning kui igasugune pettusekahtlus on välistatud.

3. Määruse nr 952/2013 artiklit 174

   tuleb tõlgendada nii, et

   kui ülemäärast kaubakogust ei ole algsesse tollideklaratsiooni kantud, takistab see säte pädeval tollil pärast kauba vabastamist see deklaratsioon kehtetuks tunnistada.